

REFERAT DE APROBARE
la proiectul Deciziei președintelui
Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
de modificare și completare a Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru
Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 353/2015
privind procedura de acordare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio

I. Introducere

Utilizarea frecvențelor radio se supune regulilor și procedurilor stabilite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare *OUG nr. 111/2011*), și, în anumite cazuri, prin Legea nr. 504/2002 a audiovizualului, cu modificările și completările ulterioare.

Regimul juridic stabilit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 este aplicabil în cazul frecvențelor radio utilizate, în principal, pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice, în aplicarea acestora fiind adoptată Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 353/2015 privind procedura de acordare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio (denumită în continuare *Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015*), act normativ ce stă la baza procedurii generale de acordare a drepturilor de utilizare.

Potrivit dispozițiilor art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, licența de utilizare a frecvențelor radio este actul administrativ prin care Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *ANCOM* sau *Autoritatea*) acordă dreptul de a utiliza una sau mai multe frecvențe radio în scopul furnizării de rețele sau de servicii de comunicații electronice și care cuprinde condițiile legale, tehnice și operaționale în care este exploatată resursa de spectru radio.

În viziune clasică, unanim recunoscută pe plan internațional, administrarea și gestionarea spectrului de frecvențe radio urmează anumite principii și reguli, aplicate dintotdeauna de către autoritățile de reglementare naționale cu atribuții în domeniu, acestea fiind cunoscute și îndeobște acceptate de toate persoanele interesate.

Utilizarea spectrului radio în baza unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, deși este o modalitate tradițională de a accede la resursa de spectru radio, reprezintă în continuare soluția cea mai sigură pentru asigurarea condiției ca emisiile de unde radio să nu aibă ca efect producerea de interferențe prejudiciabile asupra altor entități care utilizează spectrul radio în condițiile legii, obținându-se totodată și protecție radio față de emisiile altor stații și rețele de radiocomunicații care utilizează resursa de spectru radio conform reglementărilor în vigoare.

În mod specific, în cazul benzilor de frecvențe armonizate la nivel unional, desemnate pentru furnizarea de rețele publice de comunicații electronice și de servicii de comunicații electronice destinate publicului, drepturile de utilizare a frecvențelor radio se acordă prin proceduri de selecție, în acest caz fiind adoptate acte normative ce tratează numai acele benzi ori subbenzi de frecvențe radio ce fac obiectul respectivelor proceduri de selecție. Însă, în majoritatea covârșitoare a situațiilor,

cererile de obținere a licențelor de utilizare a frecvențelor radio se tratează de către Autoritate prin intermediul unei proceduri de încredințare directă, care reprezintă obiectul principal de reglementare al Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015.

Prin urmare, este legitimă preocuparea Autorității ca această procedură să fie examinată periodic și îmbunătățită ori, după caz, clarificată, atât prin prisma evoluției tehnologiilor de comunicații electronice și a experienței dobândite în aplicarea Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015, cât și în lumina principiilor generale statuate în actele normative cu caracter primar, care reglementează activitatea de emitere a actelor administrative de către instituțiile ce compun administrația publică.

II. Noua reglementare

Principalele intervenții operate de Autoritate, prin proiectul de decizie supus aprobării, se referă la aspecte procedurale grupate în articolele 5, 12, 19 și 25 ale Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015.

1. Modificarea și completarea prevederilor grupate în art. 5 se referă la asigurarea, la cerere, a protecției radio în cazul utilizării spectrului radio exclusiv prin recepție, pe de-o parte, și la eliminarea obligației de obținere a autorizației individuale pentru anumite categorii de echipamente radio terminale, astfel cum se va detalia în continuare.

În prezent, conform prevederii specifice în vigoare – art. 5 alin. (2) din Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015 – utilizarea spectrului radio prin recepție de către stații ce funcționează în cadrul serviciilor de radiocomunicații auxiliar meteorologic și meteorologic prin satelit, al serviciilor științifice prin satelit în regim activ sau pasiv (explorarea Pământului prin satelit, cercetare spațială ori exploatare spațială) ori în cadrul serviciului de radioastronomie este posibilă numai în baza obținerii unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, strict din motive de asigurare a protecției radio pentru recepție.

Totuși, urmare unei analize de oportunitate, ANCOM a ajuns la concluzia că în aceste cazuri ar trebui lăsată libertatea ca persoanele interesate să utilizeze prin recepție spectrul radio, în cadrul serviciilor de radiocomunicații anterior menționate ori în cadrul serviciului de radioastronomie, să aibă opțiunea de a solicita, în mod justificat și în deplină cunoștință de cauză, asigurarea protecției radio.

Totodată, ANCOM propune ca în această situație să se aplice o procedură mult mai simplă, din punct de vedere administrativ, decât aceea de obținere a unei licențe individuale. Astfel, analiza în vederea determinării posibilităților tehnice de asigurare a protecției radio se va desfășura, din punct de vedere al etapelor parcurse, similar procedurii prealabile prin care Autoritatea determină posibilitățile tehnice și legale de emitere a unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, prin adaptarea acestora în mod corespunzător și scurtarea termenelor de răspuns.

Astfel, ANCOM va comunica în scris rezultatul analizei privind posibilitatea de asigurare a protecției radio pentru utilizarea spectrului radio exclusiv prin recepție, în condiții tehnice și operaționale minimale specificate, în termen de patru săptămâni, cu o extensie de până la două săptămâni dacă analiza implică procesarea unei cantități semnificative de date și/sau informații.

La acest moment, conform prevederii specifice în vigoare – art. 5 alin. (5) din Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015 – este necesară autorizarea individuală în cazul anumitor tipuri de echipamente radio terminale (prevăzute la lit. a) și b)) care funcționează în regim de emisie sau emisie/recepție și exclusiv sub controlul unei rețele de comunicații electronice pentru care există licență de utilizare a frecvențelor radio.

Unul dintre obiectivele principale urmărite de ANCOM prin proiectul de act normativ supus consultării publice este de a relaxa această prevedere pentru tipurile de terminale precizate mai sus, în sensul de a nu mai impune obligația autorizării individuale dacă respectivele terminale ar putea utiliza spectrul radio în regim de exceptare de la licențiere, în condițiile legii.

Desigur, în această situație trebuie definite, pentru fiecare caz în parte, condițiile tehnice pentru utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe, având ca rezultat specificații tehnice de interfață radio aplicabile pentru fiecare categorie de echipamente terminale, astfel încât să se asigure că un asemenea tip de utilizare, exceptat de la autorizare individuală, nu va fi în detrimentul altor utilizatori ai spectrului, altfel spus va fi minimizat riscul de producere a interferențelor prejudiciabile asupra altor stații de radiocomunicații care utilizează spectrul radio în condițiile legii.

Această inițiativă este în conexiune cu propunerea existentă într-un alt proiect de decizie, supus în prezent consultării publice și pe care ANCOM intenționează să-l adopte în perioada următoare, referitor la modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 311/2016 privind frecvențele radio ori benzile de frecvențe radio exceptate de la regimul de licențiere, care propune introducerea de noi specificații tehnice de interfață radio pentru echipamentele radio terminale ce funcționează exclusiv sub controlul unei rețele de radiocomunicații care utilizează sateliți geostaționari, respectiv pentru echipamentele radio terminale ce funcționează exclusiv sub controlul unei rețele de radiocomunicații care utilizează sateliți non-geostaționari.

Dispozițiile legale pe acest subiect, incluse atât în prezentul proiect de decizie cât și în cel indicat anterior, concură la realizarea unui obiectiv general important urmărit de ANCOM, de a încuraja dezvoltarea și utilizarea pe teritoriul României a rețelelor globale de comunicații mobile/fixe prin sateliți artificiali ai Pământului, în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă în țara noastră, astfel încât aceste rețele să reprezinte o alternativă viabilă din punct de vedere comercial și operațional la rețelele terestre existente.

Pe de altă parte, prin crearea mecanismului legal descris mai sus, ANCOM urmărește concomitent implementarea ulterioară, de manieră graduală, a unor decizii adoptate, respectiv actualizate, în ultimii ani la nivel regional, de către Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT), în domeniul comunicațiilor prin satelit. Mai multe detalii în acest sens vor fi prezentate cu ocazia adoptării ulterioare a proiectului de decizie ce vizează modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 311/2016 privind frecvențele radio ori benzile de frecvențe radio exceptate de la regimul de licențiere, aflat în consultare publică la acest moment.

2. Prevederile privind modificarea și completarea art. 12 din Decizia nr. 353/2015 au în vedere clarificarea, respectiv introducerea, unor elemente specifice pentru rețelele de comunicații electronice destinate transmisiilor temporare cu caracter experimental sau ocazional.

Astfel, pe lângă termenul deja existent (de acordare a documentelor de autorizare în termen de 30 de zile calendaristice de la data transmiterii cererii și a documentației tehnice necesare), urmează să fie stipulat și faptul că documentele de autorizare nu vor fi acordate mai devreme de 30 de zile anterior începerii efective a transmisiilor temporare.

În plus, ca element de noutate, solicitările pentru obținerea licenței și autorizației temporare destinate transmisiilor cu caracter experimental sau ocazional urmează să fie depuse cu maximum patru luni, dar nu mai târziu de 10 zile, înainte de începerea efectivă a transmisiilor temporare.

Într-adevăr, în cazul unor evenimente ocazionale de mare anvergură, cu un semnificativ impact internațional, este necesară planificarea tuturor activităților din punct de vedere organizatoric și operațional cu un timp suficient de mare în avans. De asemenea, pentru o desfășurare optimă a evenimentului este de dorit ca toate aspectele ce vizează derularea operațiunilor, pe diverse planuri de activitate (inclusiv utilizarea în condiții optime a echipamentelor radio pentru realizarea de transmisii ocazionale), să fie clarificate și agreeate în detaliu și în timp util, fiind importantă totodată și stabilitatea deciziilor luate.

Un astfel de eveniment este și Campionatul european de fotbal EURO2020, organizat de UEFA, competiție ce urmează să aibă loc, în luna iunie a acestui an, concomitent în mai multe țări europene, între care și România. După cum se cunoaște, evenimentul trebuia să se desfășoare anul trecut dar a fost amânat ca urmare a situației dificile pe plan internațional, create de criza sanitară mondială.

Astfel, modificările și completările prezentate mai sus au la baza situația cu care se confruntă în prezent ANCOM, aflată în poziția de a acorda documente de autorizare temporare cu ocazia EURO2020. Totuși, chiar dacă desfășurarea EURO2020 în România este un eveniment punctual, Autoritatea a considerat că necesar să clarifice, respectiv să introducă, în cadrul proiectului normativ supus aprobării, elementele prezentate, stabilind termene limitative dar rezonabile în acest sens, astfel încât acestea urmează să producă și pe viitor efecte, în cazul unor evenimente similare, asigurându-se astfel predictibilitatea necesară.

3. Prevederile privind modificarea și completarea art. 19 din Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015 se referă la clarificarea, respectiv introducerea, unor elemente în ceea ce privește extinderea valabilității licențelor de utilizare a frecvențelor acordate prin procedură de încredințare directă.

Astfel, în cazul documentelor de autorizare destinate transmisiilor temporare cu caracter experimental, termenul de valabilitate al acestor documente va putea fi prelungit succesiv, pentru perioade cel mult egale cu perioada pentru care au fost acordate inițial, însă fără a depăși termenul maxim de șase luni prevăzut pentru acest tip de licențe, conform art. 9 lit. a) din Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015.

Autoritatea a clarificat, de asemenea, modalitatea de efectuare a operațiunii administrative de extindere a valabilității licenței acordate prin procedură de încredințare directă, eliminând nerespectarea termenelor de 90 de zile și, respectiv, de 30 de zile pentru depunerea solicitării de prelungire a valabilității licenței ca motiv de refuz din partea Autorității. Totuși, valabilitatea licenței va fi prelungită numai în situația în care sunt îndeplinite cerințele stabilite potrivit Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015, în condițiile legii.

De asemenea, ANCOM va alinia prevederile Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015 cu prevederile relevante pe acest subiect din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 – referitoare la modificarea de către ANCOM, din proprie inițiativă, a licențelor de utilizare a frecvențelor radio – motiv pentru care în cuprinsul Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015 au fost incluse, între cazurile de refuz al extinderii valabilității licenței, situațiile aplicabile în acest sens prevăzute la art. 24 alin. (3) lit. c), d), f) sau g) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011.

Se accentuează astfel faptul că, în situații bine determinate, la inițiativa ANCOM, se elimină posibilitatea de prelungire a valabilității licenței acordate prin procedură de încredințare directă.

4. Modificarea și completarea prevederilor grupate în art. 25 din Decizia Președintelui ANCOM nr. 353/2015 vizează clarificarea, respectiv introducerea, unor elemente referitoare la renunțarea, din propria inițiativă a titularului de licență, la drepturile sale de utilizare.

Astfel, urmează ca, în cazul rețelelor de comunicații electronice destinate transmisiilor temporare cu caracter ocazional, cererea de renunțare la drepturile de utilizare a frecvențelor radio, incluzând motivele acesteia, se fie transmisă cu cel puțin o zi lucrătoare înainte de data începerii efective a transmisiilor temporare în cauză, indiferent dacă este vorba despre o renunțare totală sau parțială la drepturile de utilizare conferite prin licența în cauză. În caz contrar, titularul de licență este obligat să plătească tariful de utilizare a spectrului radio datorat, al cărui quantum este individualizat potrivit drepturilor de utilizare incluse în licența în discuție, în integralitatea lor.

De asemenea, dând dovadă de o atitudine proactivă, ANCOM va asigura predictibilitatea reglementării, incluzând în proiectul normativ supus aprobării prevederi ce vizează situații care nu au survenit în practică, până în prezent, dar care pot apărea în viitor. Această preocupare este cu atât mai justificată având în vedere că starea de alertă declanșată pe teritoriul României în luna mai a anului trecut este încă în vigoare, fapt ce poate afecta desfășurarea normală a activităților economico-sociale conform unor intenții ori planificări prealabile.

În acest sens, ANCOM admite că există posibilitatea, în anumite cazuri (cum ar fi, de pildă, transmisiile temporare cu caracter ocazional ori experimental), ca titularul licenței să renunțe la drepturile de utilizare înainte de intrarea în vigoare a acestora. În acest context, s-a impus

diferențierea operațiunilor administrative efectuate de ANCOM, având în vedere că, dacă titularul renunță din proprie inițiativă la drepturile sale în timpul perioadei de valabilitate a licenței, Autoritatea va emite o decizie prin care se va constata încetarea drepturilor de utilizare ca urmare a situației descrise anterior, în timp ce, dacă cererea de renunțare din proprie inițiativă la drepturile de utilizare survine înainte de intrarea în vigoare a acestora, ANCOM urmează să emită o decizie de desființare a actului administrativ prin care au fost conferite drepturile de utilizare respective.

În mod corelativ, pentru asigurarea coerenței între prevederile actelor normative emise de Autoritate și eliminarea oricărui risc de echivoc, în cadrul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 199/2021 privind completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 551/2012 privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului, ANCOM a clarificat procedura aplicabilă, din punct de vedere al tarifării utilizării spectrului, în situația în care un operator renunță, parțial sau în totalitate, la drepturile de utilizare a spectrului radio conferite prin licența deja acordată, în conformitate cu prevederile legislației de specialitate, înainte de data intrării în vigoare a drepturilor de utilizare.

Mai multe detalii în acest sens sunt oferite în Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 199/2021, recent adoptată, care a fost supusă consultării publice în aceeași perioadă ca proiectul de decizie supus aprobării.

III. Alte modificări

Prin proiectul de act normativ supus aprobării se urmărește actualizarea normei ca urmare a legislației primare generale prin care s-a simplificat relația beneficiarilor serviciului public cu autoritățile publice.

Una dintre modificări se referă la eliminarea obligativității aplicării ștampilei pe documentele transmise de solicitanți către ANCOM, abordarea fiind în acord cu dispozițiile relevante din Legea nr. 169/2019 pentru modificarea și completarea art. V din Ordonanța Guvernului nr. 17/2015 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea și completarea unor acte normative. Cu privire la acest aspect, este de menționat că practica Autorității este deja în acord cu prevederile legii amintite.

De asemenea, au fost completate prevederile privind transmiterea certificatului constatator solicitat de ANCOM în cadrul procedurilor de acordare, prelungire a valabilității sau cesiune a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, clarificând astfel condiția de formă și conținutul acestuia, pentru a avea o reprezentare actualizată a datelor privind solicitantul.

O altă măsură vizează clarificarea prevederii privind încetarea dreptului de a utiliza frecvențele radio în cazul dizolvării titularului, în sensul corespondenței acesteia cu normele ce guvernează regimul societăților comerciale, în noua formulare fiind cuprinse toate cazurile de dizolvare.

În plus, ANCOM a clarificat modalitatea practică în care se verifică îndeplinirea unora dintre condițiile care constituie motive pentru respingerea unei cereri de acordare a licenței de utilizare a frecvențelor radio.

Autoritatea a profitat de această ocazie pentru a actualiza și cele două anexe ale Deciziei nr. 353/2015, ce vizează benzile de frecvențe radio în care se acordă licențe de utilizare a frecvențelor radio prin procedură de selecție, pentru anumite categorii de rețele publice de comunicații electronice, respectiv benzile de frecvențe radio în care sunt permise cedări parțiale ale drepturilor de utilizare a frecvențelor radio incluse în licențele de utilizare a frecvențelor radio.

Una dintre modificările operate în aceste anexe a constat în actualizarea elementelor tehnice referitoare la banda 3400-3800 MHz, dată fiind evoluția situației acestei benzi în România în sensul finalizării reorganizării utilizărilor, ca efect al implementării prevederilor Deciziei de punere în aplicare a Comisiei nr. (UE) 2019/235 de modificare a Deciziei 2008/411/CE pentru sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în cadrul Comunității, în ceea ce privește o actualizare a condițiilor tehnice relevante aplicabile benzii de frecvențe 3400-3800 MHz.

Cealaltă modificare a constat în introducerea elementelor tehnice relevante, în ambele anexe, pentru trei noi benzi de frecvențe care au fost armonizate la nivel unional, pentru furnizarea de rețele publice de comunicații electronice, după apariția Deciziei Președintelui ANCOM nr. 353/2015, aceste completări fiind necesare ținând cont de necesitatea implementării sau transpunerii în legislația națională a prevederilor respectivelor acte de implementare ori, după caz, acte legislative adoptate în Uniune.

Este vorba, în acest sens, despre:

- banda 694-790 MHz, căreia îi sunt aplicabile prevederile *Deciziei nr. (UE) 2017/899 a Parlamentului European și a Consiliului privind utilizarea benzii de frecvențe 470-790 MHz în Uniune* coroborate cu prevederile *Deciziei de punere în aplicare nr. (UE) 2016/687 a Comisiei Europene privind armonizarea benzii de frecvențe 694-790 MHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă în Uniune și pentru utilizarea națională flexibilă a acestei benzi*,
- banda 1452-1492 MHz, căreia îi sunt aplicabile prevederile *Deciziei de punere în aplicare nr. (UE) 2015/750 a Comisiei Europene privind armonizarea benzii de frecvențe 1452-1492 MHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în Uniune*,
- banda 26,5-27,5 GHz, căreia îi sunt aplicabile prevederile relevante ale art. 54 din *Directiva nr. (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice* coroborate cu prevederile *Deciziei de punere în aplicare nr. (UE) 2019/784 a Comisiei Europene privind armonizarea benzii de frecvențe 24,25-27,5 GHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă în Uniune*, astfel cum aceasta a fost modificată prin *Decizia de punere în aplicare nr. (UE) 2020/590 a Comisiei Europene de modificare a Deciziei (UE) 2019/784 în ceea ce privește o actualizare a condițiilor tehnice relevante aplicabile benzii de frecvențe 24,25-27,5 GHz*.

Autoritatea subliniază că procesul de armonizare a utilizării spectrului radio la nivel unional potrivit deciziilor arătate anterior se desfășoară în cadrul și în limitele stabilite prin Decizia nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană.

În final, menționăm că Autoritatea a primit deja solicitări pentru emiterea de licențe de utilizare a frecvențelor radio pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice pe teritoriul țării noastre prin intermediul unor rețele globale de comunicații fixe/mobile prin satelit, din partea unor companii de renume la nivel internațional în domeniul comunicațiilor satelitare, în care se face trimitere la deciziile CEPT/ECC, norme care exceptează de la autorizare individuală terminalele satelitare ale rețelelor globale amintite mai sus.

În perioada 13.05.2021-24.05.2021, ANCOM a organizat procedura de consultare publică a proiectului de decizie privind modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 353/2015 privind procedura de acordare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio.

Pe marginea proiectului de decizie au fost primite observații în perioada de consultare publică, motiv pentru care a fost elaborat și un document de sinteză a observațiilor primite, în care Autoritatea a explicat și detaliat pe larg poziția sa față de observațiile, comentariile și opiniile trimise de respondenți.

Precizăm însă că nu au fost operate modificări asupra proiectului de decizie ca urmare a procedurii de consultare publică.

Având în vedere cele arătate mai sus, a fost elaborat prezentul proiect al Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 353/2015 privind procedura de acordare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl aprobați.